Asia: E 32/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset, E 33/2023 vp... to 5.10.2023 klo 10.00 (E 32/2023 vp, E 33/2023 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Mikko Kurttila

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Maa- ja Metsätalousvaliokunta on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta lausuntoa "EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset" (E32/2323vp) sekä "Komission tiedonanto koskien kestävän rahoituksen kehystä, joka toimii käytännössä" (E33/2023 vp).

2 Lausunto

Asia: E 32/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset

EU:n kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmässä eli taksonomiassa on kuusi ympäristötavoitetta, joista kahta ensimmäistä eli ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien teknisten arviointikriteerien delegoitu asetus [(EU) 2021/2139] on ollut voimassa lähes kaksi vuotta.

Luonnonvarakeskus näkee tarpeellisena, että taksonomian delegoidut asetukset laajennetaan nyt koskemaan myös neljää muuta ympäristötavoitetta: (1) vesivarojen ja meren luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu; (2) siirtyminen kiertotalouteen; (3) ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen; (4) biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen. Tämä edistää taksonomian ja EU:n ympäristötavoitteiden toteutumista kokonaisvaltaisella ja tasapainoisella tavalla sekä ehkäisee viherpesua.

Luonnonvarakeskuksen tulkinnan mukaan uusien rakennusten rakentamista metsämaalle koskeva ei-merkittävää-haittaa-rajoitus (DNSH) (LIITE II, kohta 3.1: Uusien rakennusten rakentaminen) on Suomen olosuhteissa ongelmallinen. Ongelmallinen on myös samaan kohtaan liittyvä peltomaille tapahtuvan uudisrakentamisen ei-merkittävää-haittaa-rajoitus, jonka yhteydessä viitataan LUCAS-seurantaan. LUCAS-seurannan koealaverkosto on erittäin harva, eikä se tällä hetkellä tarjoa riittävän tarkkaa tietoa ja kriteereitä peltomaiden viljavuuden ja maanalaisen monimuotoisuuden määrittelyyn. Asiaa on käsitelty mm. Syken, Luken ja GTK:n maaperätietoa koskevassa laajassa selvityksessä (https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-578-6). Lisäksi Luonnonvarakeskus kiinnittää huomiota siihen, että uudisrakentamiseen liittyvän kohdan soveltamisala on asetustekstin muotoilun perusteella jossain määrin epäselvä.

Edellä mainittujen seikkojen ei Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan tulisi kuitenkaan johtaa kielteiseen kantaan komission ehdottaman delegoidun asetuksen hyväksymisen suhteen. Kuten perusmuistiossa EU/858/2023-VM-5 todetaan, vastaavat uudisrakentamista koskevat vaatimukset sisältyvät jo voimassa olevaan, ilmastomuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen

sopeutumista koskevaan delegoituun asetukseen [(EU) 2021/2139]. Vaatimusten johdonmukaisuus eri ympäristötavoitteiden kesken on lähtökohtaisesti perusteltua. Suomen tulisi ensisijaisesti ja määrätietoisesti pyrkiä vaikuttamaan siihen, että taksonomian kriteerien uudelleenarvioinnissa, jota taksonomia-asetus [(EU) 2020/852] edellyttää, Suomen kannat uudisrakentamisesta erityisesti metsämaalle otettaisiin nykyistä paremmin huomioon. Luonnonvarakeskus toteaa, että komissiolle vuonna 2020 esitetyissä luonnoksissa kestävän rahoituksen ilmastokriteereiksi uudisrakentamista koskeva maankäyttövaatimus (DNSH) oli muotoiltu tavalla, joka sopisi Suomen olosuhteisiin nykyistä vaatimusta paremmin (ks. esim. SWD(2021) 152 final).

Luonnonvarakeskus toteaa edelleen, että taksonomian vaatimusten noudattaminen on vapaaehtoista ja tällä hetkellä on epäselvää, missä määrin taksonomianmukaisuus esimerkiksi uudisrakentamisessa vaikuttaa rahoituksen hintaan.

Asia: E 33/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto koskien kestävän rahoituksen kehystä, joka toimii käytännössä, Komission suositus kestävään talouteen siirtymistä varten annetun rahoituksen helpottamiseksi ja muut tiedonantoon liittyvät asiakirjat.

Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan perusmuistiossa EU/858/2023-VM-4 esitetty kanta komission kestävän rahoituksen kehystä koskevaan tiedonantoon on perusteltu.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Antti Asikainen

Tutkimusylijohtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 03.10.2023 klo 07:58:07.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Mikko Kurttila
Mikko Kurttila, Esa-Jussi Viitala, Antti Mutanen

Liitteet:

Tiedoksi: